

Netelenbos

het indienen van een motie. U hebt enkele seconden om een toelichting te geven. Iedereen kent de stukken en de staatssecretaris kan haar oordeel geven. Wilt u meer weten, dan is dat een kwestie van het algemeen overleg.

Staatssecretaris **Netelenbos**: Voorzitter! In de stukken staat, dat er tot nu toe geen objectieerbare oorzaken voor regionale verschillen zijn waardoor de ene regio meer verwijst dan de andere, behalve het aanbod van speciaal onderwijs. In het akkoord is ook een formulering opgenomen over het eventueel beschikbaar komen van nieuwe gegevens. Als de heer Koekkoek het akkoord ondersteunt, is zijn motie overbodig. Of hij is met iets anders bezig, maar dan begrijp ik het niet. Als straks blijkt, dat er bijvoorbeeld in Limburg iets objectiebaars is waardoor er van een hoger verwijzingspercentage sprake is, dan is dat bespreekbaar. Maar tot nu toe zijn wij daar niet in geslaagd. Dat betekent ook, dat wij geen verwachtingen mogen wekken die wij niet kunnen nakomen. Daardoor zouden de zorgbudgetten oneerlijk verspreid worden over het land. Pas wanneer objectief en wetenschappelijk wordt bewezen dat het anders ligt, is het bespreekbaar. Tot nu toe is dat niet het geval. Als de heer Koekkoek dat wil zeggen met zijn motie op stuk nr. 36, vind ik de motie overbodig.

Tot slot kom ik bij de motie van mevrouw Lambrechts op stuk nr. 39 over de Landelijke vereniging van directies van scholen voor speciaal onderwijs. Mijn voorganger is begonnen met de overlegpartners Weer samen naar school. Bij de start van de tweede cyclus van het overleg heb ik uit de aard der zaak dezelfde partners uitgenodigd. De vraag is aan de orde geweest of wij de landelijke vereniging van directies er niet bij konden vragen als waarnemer. Daar voelde men niets voor. Ik heb dat nog een keer aan de orde gesteld. Men zei: als je de Landelijke vereniging van directies van scholen voor speciaal onderwijs vraagt, moet je eigenlijk ook de vereniging van directies van basisonderwijs vragen. Voor je het weet, zit je met een gezelschap om de tafel waarmee je niet kunt onderhandelen. Dat is natuurlijk waar. Bovendien vonden de vakorganisaties dat zij hen vertegenwoordigden, hetgeen in formele zin

ook zo is. Vervolgens heb ik met de Landelijke vereniging van directies van scholen voor speciaal onderwijs afgesproken dat ik apart met hen praat over hun expertise. Op zichzelf is het natuurlijk waar dat daar een enorme hoeveelheid expertise zit en trouwens ook in het basisonderwijs zelf. Er wordt dus ook met verenigingen gesproken, maar niet in het formele overleg. Dat heeft te maken met formele posities. Het heeft ook te maken met de hele historie van de ontwikkelingen rond Weer samen naar school. Ik zou u echt willen vragen om mij de ruimte te geven om dat overleg zo te organiseren dat het niet leidt tot onnodige complicaties. Dat hoeft ook echt niet, want die expertise wordt zeer gewaardeerd. Die wordt door mij ook ingeschakeld.

Mevrouw **Lambrechts** (D66): Voorzitter! Ik heb een korte vraag over de toelichting van de staatssecretaris. Zij gaf eerder in de snelle beantwoording van de vragen, waarvoor dank, te kennen zelf te hechten aan de inbreng van deze club. Dat is terecht, want het is natuurlijk een club met veel expertise. De bonden willen dat niet graag. Wat is de positie van de bonden in dezen? Is het aan hen om dat te verhinderen? Kan een motie van de Kamer de staatssecretaris niet ondersteunen in haar wens om de vereniging van directies alsnog te laten deelnemen aan het uitwerkingsoverleg?

Staatssecretaris **Netelenbos**: Ik vraag u om mij de ruimte te geven om de expertise optimaal te benutten, maar in een overleg dat eigenlijk al loopt vanaf 1991 geen nieuwe partners om de tafel te krijgen. Je komt dan voor een complex vraagstuk te staan: als de ene nieuwe partner moet, is er dan niet nog een andere nieuwe partner? Ik weet ook dat er ouderorganisaties zijn die niet vertegenwoordigd zijn in de zuilair georganiseerde ouderorganisaties, bijvoorbeeld ouders van gehandicapte leerlingen. Die hebben al laten weten dat zij eigenlijk mee zouden willen praten. Zo wordt het een soort kerstboom. Er is een hoop waardevolle expertise, die ook door ons wordt benut. Maar laten wij dat niet als een soort belasting op het formele overleg leggen, want dan vrees ik dat wij maart niet halen. Ik moet maart halen, omdat anders de wet

op het primair onderwijs niet kan functioneren per 1 augustus 1998. Ik vraag mevrouw Lambrechts om mij te steunen in die uitleg.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aanstaande dinsdag over de moties te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het regeringsstandpunt inzake het advies van de commissie-Brokkx openbaar vervoer "Marktwerking in het openbaar vervoer" (23645, nrs. 2 en 5);**
- **het regeringsstandpunt inzake het advies van de commissie-De Boer "naar een vitaal en betaalbaar openbaar vervoer" (23645, nrs. 3 en 6);**
- **het regeringsstandpunt inzake het collectief vraagafhankelijk vervoer (naar aanleiding van de motie-Wolffensperger (23400-XII, nr. 31) (23645, nr. 4 en VW-95-261);**
- **Tarieven voor stads- en streekvervoer (23900-XII, nr. 36);**
- **Evaluatie Wet personenvervoer (23400-XII, nr. 47),**
- van:
- de motie-Van Gijzel/Remkes over de verzelfstandiging van de gemeentelijke vervoerbedrijven (23645, nr. 9);
- de motie-Van Gijzel over een kostendekkingsgraad bij het collectief vraagafhankelijk vervoer gelijk aan die van het streekvervoer (23645, nr. 10);
- de motie-Reitsma over een adequaat niveau van openbaarvervoervoorzieningen (23645, nr. 11);
- de motie-Reitsma over de kostendekkingsgraad van het collectief vraagafhankelijk vervoer (23645, nr. 12);
- de motie-Remkes c.s. over de positie van VSN op de openbaarvervoermarkt (23645, nr. 13);
- de motie-Van 't Riet over aanbestedingen in het openbaar vervoer (23645, nr. 14);
- de motie-Van 't Riet over de verzelfstandiging van de gemeentelijke vervoerbedrijven (23645, nr. 15);
- de motie-Van 't Riet over het kostendekkingspercentage van het openbaar vervoer in 2004 (23645, nr. 16);

Voorzitter

- de motie-M.B. Vos over het afzien van de introductie van marktwerking in het stads- en streekvervoer (23645, nr. 17);
- de motie-M.B. Vos over de 10% eigen bijdrage van de lagere overheden (23645, nr. 18);
- de motie-Nijpels-Hezemans over het waarborgen van de mobiliteit van ouderen (23645, nr. 19);
- de motie-Nijpels-Hezemans over de verantwoordelijkheid voor de ontwikkelingsfunctie (23645, nr. 20).

(Zie nota-overleg van 4 december 1995.)

De beraadslaging wordt hervat.

De heer **Reitsma** (CDA): Mijnheer de voorzitter! Over Brokx/De Boer hebben wij twee volle maandagen gesproken. Wat de CDA-fractie betreft, zijn daarbij de argumenten wel uitgewisseld. De standpunten zijn ook voldoende helder naar voren gekomen. De CDA-fractie heeft in dat debat naar voren gebracht dat zij in beginsel positief staat tegenover de gedachtengang van Brokx over de marktwerking en concurrentie in het stads- en streekvervoer.

Het kabinetsvoorstel heeft in dat debat, zeker wat de CDA-fractie betreft, nog niet het groene licht gekregen. Ik heb dat echter uit meerdere monden gehoord. De minister weet dat ook. Ik verwijs naar de tweede termijn. Maar het is toch goed dat de Kamer nu een aantal uitspraken doet. Ik beschouw die als piketpaaltjes die neergezet zijn om het traject verder in te gaan.

Mijn fractie vindt het van groot belang dat deze piketpaaltjes zo breed mogelijk worden neergezet, omdat dit onderwerp de komende jaren steeds zal terugkomen. Daarom is ons uitgangspunt om zoveel mogelijk te streven naar consensus. De piketpaaltjes zijn de moties die ingediend zijn. Wat de CDA-fractie betreft, gaat het daarbij om:

- het waarborgen van het voorzieningenniveau van het stads- en streekvervoer;
- het waarborgen van een evenwichtige financieringsystematiek in het streekvervoer;
- het waarborgen van een collectief vraagafhankelijk vervoer met een kostendekkingsgraad die om en nabij het niveau van het streekvervoer ligt;
- het waarborgen van een evenwicht-

tige marktstructuur;
- het voldoende tijd geven aan de gemeentelijke vervoerbedrijven voor het proces van zelfstandiging, alvorens verdere besluitvorming plaatsvindt over het introduceren van marktwerking en concurrentie.

Daarnaast heeft de CDA-fractie in het debat naar voren gebracht, dat bij de implementatienota opnieuw moet worden gekeken naar de concessieduur. In haar brief heeft de minister daarvoor een opening geboden. Ik beschouw die opening als een toezegging, dat dit punt nog eens nader zal worden bekeken. In die zin heb ik er geen behoefte aan om hierover een motie in te dienen. Ik beschouw dit wel als een van de piketpaaltjes waarover wij nog een open discussie krijgen.

De voorzitter van de vaste commissie voor Verkeer en Waterstaat heeft een oproep gedaan aan de indieners van de moties om nog eens te bezien of een aantal moties niet in elkaar kon worden geschoven. Een aantal moties had immers dezelfde strekking, zij het dat zij iets andere bewoordingen hadden. Bovendien is een aantal moties door individuele leden ingediend waarover andere leden in eerste en tweede termijn dezelfde verhalen hadden gehouden. Het is goed om voor die moties zo breed mogelijke steun te zoeken.

Dit leidt de CDA-fractie tot de volgende conclusies. Collega Van Gijzel heeft op stuk nr. 9 een motie ingediend. Deze motie zal, wat de ondertekening betreft, worden gewijzigd. Op de consequenties daarvan zal collega Van Gijzel straks nog wel een toelichting geven. Ik wacht die even af.

De motie op stuk nr. 10 en de motie op stuk nr. 12 over het collectief vraagafhankelijk vervoer hebben materieel dezelfde betekenis, zij het dat zij verschillende bewoordingen hebben. Aangezien de motie op stuk nr. 10, zij het met een andere ondertekening, gehandhaafd blijft, is de motie op stuk nr. 12 overbodig geworden. Derhalve trek ik die nu in.

De **voorzitter**: Aangezien de motie-Reitsma (23645, nr. 12) is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De heer **Reitsma** (CDA): Voorzitter! In de motie op stuk nr. 11 wordt aangegeven dat het voorzieningen-

niveau zeker in het landelijk gebied maar ook in het stedelijk gebied in stand moet worden gehouden. Er wordt nog een nieuwe motie ingediend waarin zowel wordt gesproken over de handhaving van het voorzieningenniveau als over de zo verantwoord mogelijke financieringsystematiek die nog moet worden ontwikkeld alvorens marktwerking en concurrentie tot hun recht kunnen komen. Het is zinvol om die twee elementen in één motie onder te brengen. Daarop zal collega Van Gijzel zo nog ingaan. Hiermee is de inhoud van de motie op stuk nr. 11 overbodig geworden. Derhalve wil ik ook deze motie intrekken.

De **voorzitter**: Aangezien de motie-Reitsma (23645, nr. 11) is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De heer **Reitsma** (CDA): Voorzitter! Wat de rest van de moties betreft, zal de minister merken dat die de steun van de CDA-fractie hebben gekregen. Wij beschouwen die zaken als piketpaaltjes die gezet worden. In feite wachten wij de discussie over de implementatienota af. Dat zal ook het uitgangspunt zijn in de verdere discussie.

De heer **Van Gijzel** (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Zoals de heer Reitsma net heeft meegedeeld, is op verzoek van de voorzitter van de vaste commissie door de indieners van een groot aantal moties nader overleg gevoerd om te bekijken of er moties in elkaar geschoven konden worden, opnieuw geformuleerd moesten worden dan wel ingetrokken konden worden. Dit heeft ertoe geleid dat de voorliggende moties dadelijk voor een deel gewijzigd zullen worden voorgelegd.

Voordat ik daaraan toe kom, wil ik eerst nog een andere motie aan de Kamer voorleggen. In die motie wordt in feite de balans opgemaakt over het debat dat wij in twee fases in het nota-overleg gehad hebben. De conclusie van het nota-overleg was op zichzelf dat de minister door kon gaan met het implementatieproces. Op basis van het uitgangspunt dat er meer en beter openbaar vervoer moet komen, heeft de Kamer evenwel zorg over met name twee

Van Gijzel

punten. Dat zijn het voorzieningen-niveau en de financierings-systematiek. Een aantal fracties heeft er tijdens het nota-overleg uitdrukking aan gegeven dat de huidige financieringssysteem onvoldoende waarborgen in zich draagt dat het voorzieningenniveau in met name de dunbevolkte gebieden uiteindelijk overeind gehouden kan worden. Om hier meer helderheid over te krijgen, leg ik mede namens de collega's Reitsma, Van 't Riet en Remkes de volgende motie voor. Dit kan dan op een later moment door de Kamer beoordeeld worden.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende, dat er voldoende waarborgen moeten zijn voor het voorzieningenniveau en de financieringssysteem bij het streekvervoer;

verzoekt de regering eerst voorstellen aan de Kamer voor te leggen om deze knelpunten weg te nemen alvorens het proces van marktwerking in werking treedt en hierover in de implementatienota te rapporteren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter: Deze motie is voorgesteld door de leden Van Gijzel, Reitsma, Van 't Riet en Remkes. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 22 (23645).

De heer Van Gijzel (PvdA): Voorzitter! Het nadere overleg heeft ertoe geleid dat er wijzigingen in de ondertekening hebben plaatsgevonden. De motie op stuk nr. 9 inzake het stadsgewestelijk openbaar vervoer en het verzelfstandigingsproces wordt nu ondertekend door achtereenvolgens de heren Reitsma, Van Gijzel en Remkes en mevrouw Van 't Riet. Bij de motie op stuk nr. 10 wordt de volgorde mevrouw Van 't Riet en de heren Remkes, Van Gijzel en Reitsma.

De voorzitter: De motie-Van Gijzel/Remkes (23645, nr. 9) is in die zin gewijzigd, dat zij thans is

ondertekend door de leden Reitsma, Van Gijzel, Remkes en Van 't Riet.

De motie-Van Gijzel (23645, nr. 10) is in die zin gewijzigd, dat zij thans is ondertekend door de leden Van 't Riet, Remkes, Van Gijzel en Reitsma.

Zij krijgen respectievelijk de nrs. 23 en 24 (23645).

□

Mevrouw Van 't Riet (D66): Voorzitter! Het nadere overleg was uitermate productief. Wij hebben geprobeerd om een zo consistent mogelijk verhaal neer te leggen, opdat de minister ook weet waar zij aan toe is. De Kamer ondersteunt het principe van Brokx, maar zij heeft nog problemen met een aantal knelpunten. De belangrijkste daarvan hebben wij nu in een nieuwe motie geformuleerd. Wij gaan akkoord met de marktwerking, maar de bekostiging en het voorzieningenniveau blijven een grote zorg. Eigenlijk staat het licht op oranje. Dit kan vrij snel groen worden, als hier in de implementatienota duidelijkheid over gegeven kan worden. Ten gunste van de nieuwe motie die de heer Van Gijzel zojuist heeft ingediend, wil ik mijn motie op stuk nr. 16 intrekken.

De voorzitter: Aangezien de motie-Van 't Riet (23645, nr. 16) is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Mevrouw Van 't Riet (D66): Ik wil nog een paar opmerkingen maken over de decentralisatie en de ontwikkelingsfunctie. Ik heb met name het Zweedse model genoemd waarin sprake is van decentralisatie van het tempo. De bevoegdheid voor een keuze bij aanbestedingsprocessen kan eventueel bij de lagere overheden gelegd worden. In de discussie is duidelijk geworden dat wij met de implementatienota overgaan naar een experimentele fase. Dan zal blijken hoe de ontwikkelingsfunctie vorm krijgt. Ik vind dat voldoende. Ik wil dat proces afwachten. Daarom zal ik de motie-Nijpels inzake de ontwikkelingsfunctie ook niet ondersteunen. Zelf trek ik om die reden mijn motie op stuk nr. 14 over de aanbestedingen in het openbaar vervoer in.

De voorzitter: Aangezien de motie-Van 't Riet (23645, nr. 14) is

ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Mevrouw Van 't Riet (D66): De motie op stuk nr. 15 had ik in feite al ingetrokken ten gunste van de motie op stuk nr. 9, die nu ondertekend is door de heer Reitsma.

De voorzitter: Aangezien de motie-Van 't Riet (23645, nr. 15) is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Mevrouw Van 't Riet (D66): De motie inzake het collectief vraagafhankelijk vervoer heeft een nieuwe ondertekening gekregen, zoals de heer Van Gijzel heeft toegelicht, maar die motie is inmiddels gewijzigd ingediend.

□

De heer Remkes (VVD): Voorzitter! De herijking van verantwoordelijkheden in onze samenleving loopt als een blauwe draad door het regeerakkoord. Ook in het openbaar vervoer is daar alle aanleiding voor. De rapporten-Brokx en -De Boer vormen in hun onderlinge samenhang een uitstekende basis om daar verder vorm aan te geven. Herijking tussen overheid en markt, herijking ook tussen centrale overheid en decentrale overheden; niet minder overheid maar een andere overheid. De VVD-fractie vindt dat een uitstekende richting, maar wel een richting die vraagt om waarborgen en maatwerk. Maatwerk, waar het gaat om een aantal hobbels op de weg bij het stadsvervoer. Waarborgen, waar het gaat om de marktstructuur, zodanig dat er ook daadwerkelijk concurrentie tot stand komt, want dat thema was in het rapport-Brokx onderbelicht. Waarborgen zijn ook nodig in financiële zin, opdat de decentrale overheden daadwerkelijk de verantwoordelijkheid waar kunnen maken om in de komende jaren een goed voorzieningenniveau in de benen te houden.

Voorzitter! Via de moties die zojuist door de collega's zijn toegelicht, geeft de Tweede Kamer een aantal bakens aan, waarbinnen de minister de komende maanden zal moeten varen. De Tweede Kamer stelt via de moties in feite ook een aantal producteisen. Bij de behande-

Remkes

ling van de implementatienota zal moeten blijken of aan die eisen kan worden voldaan. De politieke conclusie van mijn fractie is dan ook, dat het licht voorlopig op groen staat en dat de minister door kan gaan, maar dat de Tweede Kamer bij de behandeling van de implementatienota alsnog, als het produkt niet bevalt, in de gelegenheid is om het licht op rood te zetten.

Voorzitter! In het kader van de brede consensus kan collega Reitsma als medeondertekenaar van de motie op stuk nr. 13 worden toegevoegd.

De **voorzitter**: De motie-Remkes c.s. (23645, nr. 13) is in die zin gewijzigd, dat zij thans is ondertekend door de leden Remkes, Van Gijzel, Van 't Riet en Reitsma.

Zij krijgt nr. 25 (23645).

Minister Jorritsma-Lebbink:

Mijnheer de voorzitter! Ik ben de Kamer buitengewoon dankbaar dat zij in zo brede samenstelling een aantal moties heeft geformuleerd. Het betreft hier moties waarvan je als je het echt goed wilt doen, kunt zeggen: ik zal ze uitvoeren en daarmee zijn ze overbodig geworden. Ik zal dat echter niet doen, omdat het belangrijk is te weten hoe de Kamer denkt over dit proces, dat heel essentiële maatschappelijke veranderingen in het openbaar vervoer met zich zal brengen. Ik ben er dan ook buitengewoon tevreden over dat zij er in zeer brede mate hetzelfde over denkt. Ik zal mijn uiterste best doen om voor de in de implementatienota genoemde onderwerpen waarover de Kamer nu opmerkingen heeft gemaakt, bevredigende oplossingen te vinden. Ik noem het voorzieningenniveau, de financieringssystematiek, de manier om ervoor te zorgen dat er voldoende concurrentie is tegenover de grote VSN-groep, het gelijk trekken van het collectief vraagafhankelijk vervoer aan de kostendekking van het streekvervoer en het op een goede manier invullen van de positie van de stadsvervoerbedrijven, zodat zij de tijd krijgen om op een fatsoenlijke manier te verzelfstandigen en sterk en groot te worden. Ik kan natuurlijk niet garanderen dat met alles wat ik in de implementatienota opschrijf, de Kamer tevreden zal zijn, maar wij komen er dan, zo dunkt mij, nog

uitgebreid over te spreken. In ieder geval is de richting die zij daarbij heeft aangegeven de richting die ik ook verder zou willen gaan. Nogmaals, mijn hartelijke dank hiervoor. Ik hoop dat wij ook bij de andere onderwerpen die het openbaar vervoer aangaan tot een zo grote en brede samenwerking zullen kunnen komen.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aanstaande dinsdag te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

Sluiting 17.10 uur

Lijst van ingekomen stukken, met de door de voorzitter ter zake gedane voorstellen:

1. zesentwintig brieven van de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, met de mededeling, dat zij in haar vergadering van 12 en 13 december 1995 de haar door de Tweede Kamer toegezonden voorstellen van wet, gedrukt onder de nummers 23219, 23699, 24172, 24486, 24457 (R1552), 24199, 24265, 24273, 24400-I, 24400-II, 24400-III, 24400-IXA, 24400-IXB, 24295, 24296, 24297, 24250, 24303, 24304, 24318, 24344, 24423, 24428, 24458, 24463 en 24466, heeft aangenomen.

De voorzitter stelt voor, deze brieven voor kennisgeving aan te nemen;

2. de volgende brieven:
een, van de minister van Binnenlandse Zaken, over de reorganisatie van het LSOP (24420, nr. 12);
een, van de minister van Verkeer en Waterstaat, ten geleide van een verslag van de vergadering van de EU-Raad voor Telecommunicatie en Post (21501-10, nr. 20);
een, van de staatssecretaris van Economische Zaken, over de Stimuleringsregeling ruimte voor economische activiteit (StiREA) (24060, nr. 6);
een, van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport, ten geleide van een notitie over het onderwerp "Modernisering Ouderenzorg" (24333, nr. 4).

Deze brieven zijn al gedrukt en rondgedeeld;

3. een brief van de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, over het Witboek Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.

De voorzitter stelt voor, deze brief door te zenden aan de betrokken commissie ter afdoening en niet te drukken;

4. de volgende brieven:
een, van P.H. van Bannum, over het mestbeleid;
een, van L.C. van der Tas, over de afscheidsreceptie van de vertrekkende procureur-generaal bij het Gerechtshof te Amsterdam, mr. R.J.C. van Randwijk.

Deze brieven liggen op de griffie ter inzage. Kopie is gezonden aan de betrokken commissies.